

ARAŞTIRMA MAKALESİ / RESEARCH ARTICLE

Atf için / for cited: Önem, H.B. (2021). Para Sevgisi ve Finansal Okuryazarlık İlişkisi: Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Öğrencileri Üzerine Bir Uygulama. Journal of Vocational and Social Sciences of Turkey, Yıl: 3, Sayı: 5, Nisan 2021, s.44-56.

PARA SEVGİSİ ve FİNANSAL OKURYAZARLIK İLİŞKİSİ: ISPARTA UYGULAMALI BİLİMLER ÜNİVERSİTESİ ÖĞRENCİLERİ ÜZERİNE BİR UYGULAMA

Hüseyin Başar ÖNEM*

ÖZET

Son dönemlerde finansal okuryazarlık kavramı araştırmacılar tarafından yoğun bir şekilde incelenmektedir. Davranışsal finans anlamında finansal okuryazarlığa etki eden kişilik özellikleri de bu araştırmalarda büyük önem taşımaktadır. Para sevgisi de bu kişilik özellikleri arasında değerlendirilebilecek yapıdadır. Çünkü para sevgisi de finansal okuryazarlıkla ilgili konulardan bir tanesidir. Bu çalışmanın amacı bir devlet üniversitesinde okuyan, Teknoloji Fakültesi, Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu, sosyal bilimlerde eğitime devam eden Uygulamalı Bilimler Fakültesi ve sosyal bilimler programları olan bir Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin finansal okuryazarlık algısını, para sevgisi boyutunda analiz etmektir. Çalışma kapsamında 446 ankete cevap verilmiş olup, gerekli incelemelerden sonra 61 anket çıkarılarak kalan 385 anket analize dahil edilmiştir. Çalışmada doğrulayıcı faktör analizi, korelasyon analizi ve yapısal eşitlik modeli ile analiz yapılmıştır. Analiz sonucunda değişkenler arasında orta ve düşük seviyede ilişki tespit edilmiş olup, para sevgisinin finansal okuryazarlığa etkisi bulunamamıştır.

Anahtar Kelimeler: Para Sevgisi, Finansal Okuryazarlık, Yapısal Eşitlik Modeli

JEL Kodları: D14, G50, G51, G52, G53

THE LOVE of MONEY and FINANCIAL LITERACY RELATION: AN APPLICATION on ISPARTA APPLIED SCIENCES UNIVERSITY STUDENTS

ABSTRACT

Recently, the concept of financial literacy has been intensively studied by researchers. Personality traits that affect financial literacy in terms of behavioral finance are also of great importance in these studies. The love of money can also be considered among these personality traits. Because the love of money is also one of the issues related to financial literacy. The aim of this study is to analyze the perception of financial literacy of the students of the Faculty of Technology, Vocational School of Technical Sciences, Faculty of Applied Sciences continuing education in social sciences, and a Vocational School with social sciences programs in terms of the love of money. Within the scope of the study, 446 questionnaires were answered, and after the necessary examinations, 61 questionnaires were removed and the remaining 385 questionnaires were included in the analysis. In the study, analysis was performed with confirmatory factor analysis, correlation analysis and structural equation model. As a result of the analysis, a medium and low level relationship was found between the variables, and the love of money could not have an effect on financial literacy.

Keywords: The Love of Money, Financial Literacy, Structural Equation Model

JEL Codes: D14, G50, G51, G52, G53

* Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Isparta Meslek Yüksekokulu, Dr.Öğr.Üyesi, basaronem@isparta.edu.tr

GİRİŞ

Para sevgisi, psikolojik bir değişken olarak bir kişinin paraya dair olumlu tutumu ve insanların paraya yüklediği anlam şeklinde bilinir. (Dinç ve Özenoğlu, 2017: 518) Para insanların günlük yaşamlarının önemli bir yönünü temsil eder. Para her ne kadar evrensel olarak kullanılabilirliğe sahipse de, paranın anlamı ve önemi “bakan kişinin gözlerindedir” (Tang, 2007: 379). Her insanın paraya ilişkin sevgisi farklıdır. Kimi insanlar bu sevgiye büyük değer atfederken kimileri ise düşük bir değer atfederler. İnsanlar para sevgisi tanımı için zihinlerinde farklı anlamlar barındırırlar.

Law ve diğerleri (1998)’ e göre para ticaretin önemli bir aracıdır ve aynı zamanda değer ölçüsüdür. İnsanların paraya sıkışmaları veya mali zorluk nedeniyle para ile ilgili konulara aşırı derecede takıntılı olmalarından dolayı gelir kavramı sevgi kavramıyla olumlu bir şekilde ilişkilendirilecektir. Ayrıca insanlar bu tip durumlarda mali ve psikolojik olarak kendilerini fakir hissedebilirler(Tang vd., 2005: 11-12) Bağımlılık oluşturan bir madde gibi para güçlüdür, bağımlılık üreten bir maddedir (Lea ve Webley, 2006: 163-164).

OECD’nin Uluslararası Yetişkin Finansal Okuryazarlığı Araştırması’na göre (2020), finansal bilgi, bireylerin karşılaştırmalarına yardımcı olmak için finansal okuryazarlığın önemli bir bileşenidir. Finansal okuryazarlık finansal ürünler ve hizmetler hakkında uygun ve iyi finansal kararlar verebilmektir. Tüketicilerin temel finansal kavramlara ilişkin bilgi ve aritmetik becerilerini finansal bağlamda uygulama kabiliyeti, finansal konulara, ortaya çıkabilecek haberlere ve olaylara karşı daha güvenle bakabilmelerini sağlar. Ayrıca bu unsurların finansal refah için de etkileri vardır (OECD/INFE, International Survey of Adult Financial Literacy, 2020)

Finansal okuryazarlık, son yıllarda çeşitli grupların ilgisini çekmiştir. Bu gruplar özellikle gelişmiş ülkelerdeki hükümetler, bankacılar, işverenler, topluluk çıkar grupları, finansal piyasalar ve diğer kuruluşlardır. Finansal okuryazarlık düzeyinin iyileştirilmesinin önemi, yeni nesillerin gelişimi de dahil olmak üzere finansal ürünler, finansal piyasaların karmaşıklığı, politikadaki değişimler, demografik ve ekonomik faktörler gibi birçok unsur nedeniyle artmıştır. (Al-Tamimi ve Kalli, 2009: 500)

Finansal Okuryazarlık ve Erişim Derneği’ ne göre (2020) *finansal okuryazarlık* kavramı; bireylerin paraya dair unsurları bilgiye dayalı bir şekilde kullanması ve yönetmesi için etkili karar verebilmesidir. Diğer bir açıdan finansal okuryazarlık, kişilerin gelirlerini, birikim ve yatırımlarını rasyonel bir şekilde değerlendirip, yapacakları bütçelerini doğru yönetebilme becerisine haiz olabileceği şeklinde de ifade edilebilir. (Finansal Okuryazarlık ve Erişim Derneği (FODER), 2020) Finansal okuryazarlığın çok çeşitli finansal davranışları etkilediği gösterilmiştir; bu nedenle finansal okuryazarlığın iyileştirme yöntemlerini anlamak, kişisel finasta, finansal sonuçların iyileştirilmesi için hayati önem taşımaktadır.(Hanson ve Olson, 2018: 64)

Finansal Okuryazarlık ve Erişim Derneği’ ne göre finansal Okuryazar düzeyinin yüksek olmasını isteyen bireyler şu hususlara dikkat etmelidir: Elde edilen gelirin belirli bir miktarı mutlaka tasarruf edilmelidir, harcama kalemleri oluşturularak ileriye yönelik ödeme planı yapılmalıdır, kişilerin elde ettiği gelirden yüksek harcama yapılmamalıdır, kişilerin yaptığı finansal planlar ileriye dönük ve gerçekçi olmalıdır, kişilerin bütçeye dair planları senelik yapılmalıdır, aile içindeki harcamalar kontrol edilmelidir, hane içerisinde ev bütçesi konuşulurken çocuklar da görüşlerini bildirebilmelidir, bireyler maddi durumlarından bağımsız tasarruf bilincini alışkanlık haline getirmelidir. (FODER, 2020)

OECD finansal okuryazarlık ölçümü unsurlarına göre, nüfustaki finansal okuryazarlık seviyelerinin değerlendirilmesi, başarılı bir ulusal finansal eğitim stratejisinin kilit bir bileşenidir.(OECD, Measuring Financial Literacy, 2020)

Cinsiyet, finansal okuryazarlık üzerinde önemli bir etkiye sahiptir. (Fletschner ve Mesbah, 2011: 1429). Geçmiş araştırmalar, mali konularda ebeveynlerine bağımlı olan erkeklerin paraya kadınlardan

daha çok değer verdiğini göstermiştir (Edwards vd., 2007: 90). Literatürde para sevgisinin finansal okuryazarlığa etkisi ile ilgili çalışmalara rastlanmamıştır. Literatürde finansal okuryazarlığı etkileyen benzer çalışmalara bakıldığında; Chen ve Volpe, (1998: 107) çalışmalarında, kişisel finansal okuryazarlıklarını incelemek için 924 üniversite öğrencisini araştırmıştır. Sonuçlara göre kadınlar, alt sınıftaki öğrenciler, 30 yaşın altında ve az iş tecrübesi olan öğrenciler finansal okuryazarlık konusunda daha düşük bilgi seviyelerine sahiptir. Daha az bilgili öğrenciler yanlış fikirlere sahip olma ve yanlış kararlar verme eğilimindedir. Ayrıca üniversite öğrencilerinin kişisel finans konusunda bilgili olmadığı sonucuna varılmıştır. Sonuç olarak düşük bilgi seviyesi, bilinçli kararlar verme yeteneklerini sınırlayacaktır.

Sabri ve MacDonald, (2010: 103) çalışmalarında, Malezya'daki üniversite öğrencileri arasında tasarruf davranışı ve finansal sorunların finansal okuryazarlıkla ilişkisini analiz etmiştir. Sonuçta finansal okuryazarlığın korelasyonları kontrol edildiğinde, 11 kolejde ve üniversitede elde edilen bir örneklemin çok değişkenli analizi, daha yüksek finansal bilgi testi puanlarına sahip öğrencilerin tasarruf davranışını bildirme olasılıklarının daha yüksek olduğunu ve ayrıca daha az finansal sorun bildirdiklerini göstermiştir.

Xiao ve diğerleri (2014: 593) çalışmalarında, üniversite öğrencilerinin önceki finansal okuryazarlığı ile daha sonraki finansal davranışları arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Bu çalışmada finansal okuryazarlık kavramı hem öznel hem de nesnel bilgi ile ölçülmüştür ve finansal davranışlar riskli ödeme ve borçlanma davranışları olarak kategorize edilmiştir. ABD'de büyük bir devlet üniversitesindeki bir üniversite öğrencisi panelinden iki zaman noktasında toplanan verilere dayanarak, sonuçlar, erken bilgi ve sonraki finansal davranışlar arasındaki ilişkinin, belirli bilgi türüne (öznel ve nesnel) göre farklılık gösterdiğini ve daha güçlü olduğunu kanıtladı. Ayrıca, daha yüksek not ortalamasına sahip öğrenciler daha az riskli ödeme davranışıyla ilişkili bulunmuştur ve cinsiyet (erkek ve kadın), her iki tür riskli davranışla daha fazla ilişkilendirilmiştir.

Alberdy ve Gharleghi, (2015: 15) çalışmalarında, Malezya'da öğrencilere yönelik anket yapmıştır. Çalışmada bağımlı değişken finansal okuryazarlık ve bağımsız değişken olarak da para tutumu, finansal sosyalleşme ajanları kullanılmıştır Analiz sonucunda finansal okuryazarlık ile bağımsız eğitim değişkenleri arasında anlamlı bir ilişki olduğunu bulunmuştur.

Thapa ve Nepal, (2015: 49) çalışmalarında, Nepal'de 436 üniversite öğrencisinin demografik, eğitimsel ve kişilik özelliklerinin finansal okuryazarlıklarına etkisini incelemiştir. Sonuçlara göre, öğrencilerin çoğunun temel düzeyde finansal bilgiye sahip olduğu ancak kredi, vergi, hisse senedi piyasası, mali tablo ve sigorta hakkında yeteri kadar bilgi sahibi olmadıkları bulunmuştur. Ayrıca öğrencilerin evde ebeveynlerinden oldukça etkilendikleri ve tasarrufa karşı olumlu tutumları olduğu ortaya çıkmıştır.

Falahati ve Paim, (2011: 1180) çalışmalarında, üniversite öğrencileri arasında finansal okuryazarlıkta cinsiyet farklılıklarını incelemeyi amaçlamıştır. 2,340 üniversite öğrencisi ile çalışma yapılmıştır. Analiz sonuçlarına göre; finansal okuryazarlığın erkeklerde daha fazla olduğu ve finansal okuryazarlığın farklı boyutlarında cinsiyet farklılıklarından etkilendiği görülmüştür. Ayrıca erkek öğrencilerin finansal konularda kız öğrencilerden daha bilgili olduğu ortaya çıkmıştır.

Kutlu ve Ergün, (2017: 2) çalışmalarında, Estonya, Almanya, İtalya, Hollanda, Polonya, Romanya, Rusya Federasyonu ve Türkiye'deki üniversite öğrencilerinin finansal okuryazarlık düzeyini ortaya çıkarmak için 409 anket yapmıştır. Analiz sonucunda erkek öğrencilerin, işletme öğrencilerinin, doktora öğrencilerinin, kiralık evde yaşayanların, ebeveynlerinin gelir düzeyi yüksek olanların, arkadaşlarından finansal konularda tavsiye alanların, daha önce finansal ders alanların, üniversite eğitiminden mali konular hakkında mali bilgiler alanların ve Polonya'dan gelen öğrencilerin kişisel finans konusunda daha bilgili olduğu ortaya çıkmıştır.

Goswami ve Dhawan (2017: 459) çalışmalarında, üniversite öğrencileri arasında finansal okuryazarlık düzeyini analiz etmektedir. Çalışmada öğrencilerin cinsiyet, yaş grubu, eğitim düzeyi, yıllık hane geliri, ebeveynin mesleği ve gelir kaynağı gibi çeşitli demografik faktörlerin etkisi değerlendirilmiştir. Analiz sonucunda değişkenler önemli ölçüde ilişkili bulunmamıştır.

Teknoloji Fakültesi, Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu, Uygulamalı Bilimler Fakültesi ve sosyal bilimler alanında eğitim veren meslek Yüksekokulu öğrencileri, para sevgisi özelliklerine ait tutumlarının finansal okuryazarlık boyutunu hangi yönde değiştirdiğini ölçmede kullanılabilir. Bu yüzden çalışma, adı geçen okullarda eğitim gören lisans ve önlisans öğrencilerinin para sevgisi ve finansal okuryazarlık arasındaki ilişkiyi tespit etmeyi amaçlamıştır.

1. YÖNTEM

Bu çalışmada veriler, nicel araştırma yöntemi olarak anket tekniği ile toplanmıştır. Araştırmada, ilişkisel (korelasyonel) araştırma seçilmiştir. Örneklem yöntemi, kolayda örneklem yöntemi olarak tercih edilmiştir. Kolayda örneklem, ana kütle içerisinde seçilecek örnek kesimin, araştırmacının yargılarınca belirlendiği tesadüfi olmayan örneklem yöntemidir. (Haşiloğlu vd., 2015: 20)Bu bölümde araştırmanın amacı, önemi, kapsamı, sınırlılıkları, araştırmada kullanılan ölçekler ve verilerin analizi hakkında bilgiler verilmiştir.

1.1.Araştırmanın Amacı ve Önemi

Bu çalışmada, para sevgisi kişilik özelliğinin finansal okuryazarlık düzeyine etkisinin belirlenmesi amaçlanmaktadır. Bu amaç kapsamında ilgili literatür incelendiğinde bu iki kavramın ilişkilendirilerek yapıldığı bir araştırma tespit edilmemiştir. Para sevgisinin finansal okuryazarlığa etkisinin araştırılması literatürdeki boşluğu doldurması açısından çalışmanın önemini oluşturmaktadır.

1.2.Araştırmanın Kapsamı ve Sınırlılıkları

Bu araştırma Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi'nde öğrenim gören Teknoloji Fakültesi, Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu, Uygulamalı Bilimler Fakültesi ve sosyal bilimler alanında eğitim veren meslek yüksekokulu öğrencilerini kapsamaktadır. Bu çalışmanın örneklemine, Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi'nde ilgili okullardaki öğrenciler oluşturmaktadır. Araştırma için Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Rektörlüğü Etik Kurul Başkanlığı'ndan etik kurul izni (17.11.2020 tarihli, E-96714346-044-49815 sayılı ve Etik Kurul Onayı konulu) ve ilgili yerlerden izinler alınmıştır.

1.3.Araştırmada Kullanılan Veri Toplama Araçları

Bu bölümde para sevgisi ölçeği, finansal okuryazarlık ölçeği ve sosyo-demografik özellikler bilgi formu hakkında bilgiler verilmiştir.

Para Sevgisi Ölçeği: Para sevgisini ölçmek amacıyla üniversite öğrencilerine yönelik para sevgisi ölçeği uygulanmıştır. Bu çalışmada para sevgisini ölçmek için Tang ve Chiu (2003) tarafından geliştirilen 16-maddeli ölçek tercih edilmiştir. Katılımcılar para hakkındaki ölçekteki her bir ifadeye 7 puanlı aralıktan 1'den (kesinlikle katılmıyorum) 7'ye (kesinlikle katılıyorum) değişen bir skalada cevap vermişlerdir. Ölçek beş faktöre ayrılmıştır: *Bütçe* (bir kişinin parayı dikkatlice yönetebilme becerisi), *kötü* (para tüm kötülüklerin temelidir), *eşitlik* (içsel ve bireysel eşitlik), *başarı* (para başarının bir ölçüsüdür) ve *güdüleyici* (para insanları daha fazla çalışmaya güdüler).

Finansal Okuryazarlık Ölçeği: Finansal okuryazarlık düzeyini ölçmek amacıyla üniversite öğrencilerine yönelik ekonomik okuryazarlık ölçeği uygulanmıştır. Ekonomi okuryazarlığı birçok çalışmada finansal okuryazarlık kavramı ile ele alınmaktadır fakat (Gerek ve Kurt, 2011: 60) çalışmalarında ekonomi biliminin finansal ekonomiyi de içine alan bir bilim dalı olmasından dolayı ekonomi okuryazarlığı kavramını kullanmıştır. Ekonomik gelişmeleri ve bu gelişmelerin etkilerini yorumlayabilme şeklinde açıklanan ekonomi okuryazarlığı küresel ölçekte ekonomik unsurları

anlamamızı, kişilerin daha rasyonel olmasını sağlamaktadır. (Gerek ve Kurt, 2011: 59) Bu sebeple Gerek ve Kurt tarafından 2011 yılında geliştirilen ekonomik okuryazarlık ölçeği uygulanmıştır. Bu ölçek 34 maddeden oluşmakta olup, katılımcılar finansal okuryazarlık ölçeğindeki her bir ifadeye 5 puanlı aralıktan 1'den (kesinlikle katılmıyorum) 5'e (kesinlikle katılıyorum) değişen bir skalada cevap vermişlerdir. Ölçek dört faktöre ayrılmıştır: Bu faktörler *ekonomi bilgisi*, *ekonomik akılcılık*, *toplumsal ekonomik yansımalar* ve *bireysel ekonomi planlama* olarak isimlendirilmiştir.

Sosyo-Demografik Özellikler: Anketi cevaplayanların sosyo-demografik özelliklerinin belirlenmesi için cinsiyet, ailelerinin ikamet ettiği yer, okudukları okul ve öğrenim türleri olmak üzere 4 ifadeden oluşan sorular yöneltilmiştir.

1.4.Araştırmanın Modeli

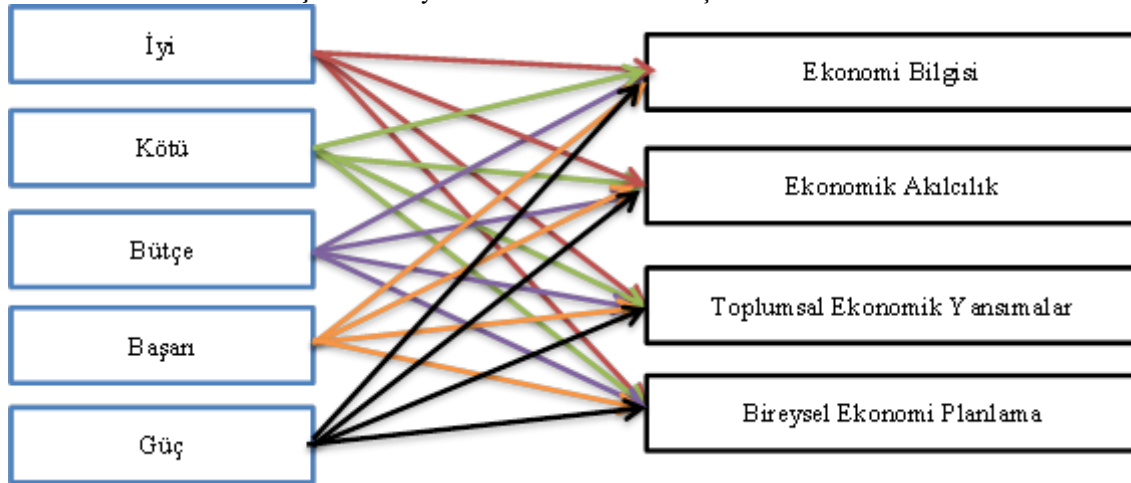
Para sevgisi ile Finansal Okuryazarlık arasındaki ilişkiye ait araştırma modeli Şekil 1'de gösterilmektedir.

Şekil 1: Önerilen Araştırma Modeli

Şekil 2'de iyi, kötü, bütçe, başarı, güç ile ekonomi bilgisi, ekonomik akılcılık, toplumsal ekonomik yansımalar, bireysel ekonomik planlama arasındaki ilişkiye ait araştırma modeli gösterilmektedir.

Şekil 2: Boyutlara Göre Önerilen Araştırma Modeli

Araştırmada Şekil 1'de gösterilen araştırma modeline göre para sevgisinin finansal okuryazarlıkla ilişkisi ve etkisi araştırılırken, şekil 2'de gösterilen boyutlara göre araştırma modelinde ise para sevgisi alt boyutları ile finansal okuryazarlık alt boyutlarının ilişkisi ve etkileri araştırmaya dahil olacaktır.

Verilerin Analizi

Anketler, araştırmacı tarafından elektronik ortamda uygulanmıştır. Öğrencilerden 446'sı ankete katılmıştır. Elde edilen 446 anketten 61 anket çıkarılmıştır ve 385 anket analiz için uygun görülmüştür. Bu çalışmada frekans, ortalama, standart sapma, korelasyon analizi, doğrulayıcı faktör analizleri (DFA) ve yol analizleri yapılmıştır.

2. BULGULAR

2.1.Güvenirlilik ve Geçerlilik

Araştırmada ilk önce güvenirlik ve geçerlilik analizi yapılmıştır. İlgili araştırma sorularının ve ölçeklerin güvenirliliği için Cronbach's Alpha; α değeri hesaplanmaktadır. Finansal okuryazarlığa ait Cronbach's Alpha değeri 0,986 hesaplanırken, para sevgisi için bu değer 0,900 hesaplanmıştır. Ayrıca finansal okuryazarlık ve para sevgisine ait tüm soruların Cronbach's Alpha değeri 0,986 olarak bulunmuştur. Bulunan bu değerler istenilen seviyededir.(Demir ve Akengin, 2010: 34) Cronbach's Alpha değeri hesaplandıktan sonra doğrulayıcı faktör analizi (DFA) yapılmıştır. Doğrulayıcı faktör analizinin kabul edilebilirliği için ki-kare (Chi-Square; X^2), yaklaşık hataların ortalama karekökü (Root Mean Square Error of Approximation; RMSEA), karşılaştırmalı uyum indeksi (Comparative Fit Index; CFI), iyilik uyum indeksi (Goodness of Fit Index; GFI) ve düzeltilmiş iyilik uyum indeksi (Adjusted Goodness of Fit Index; AGFI) değerlerine göre analiz yapılmaktadır.(Şimşek vd., 2020: 103)

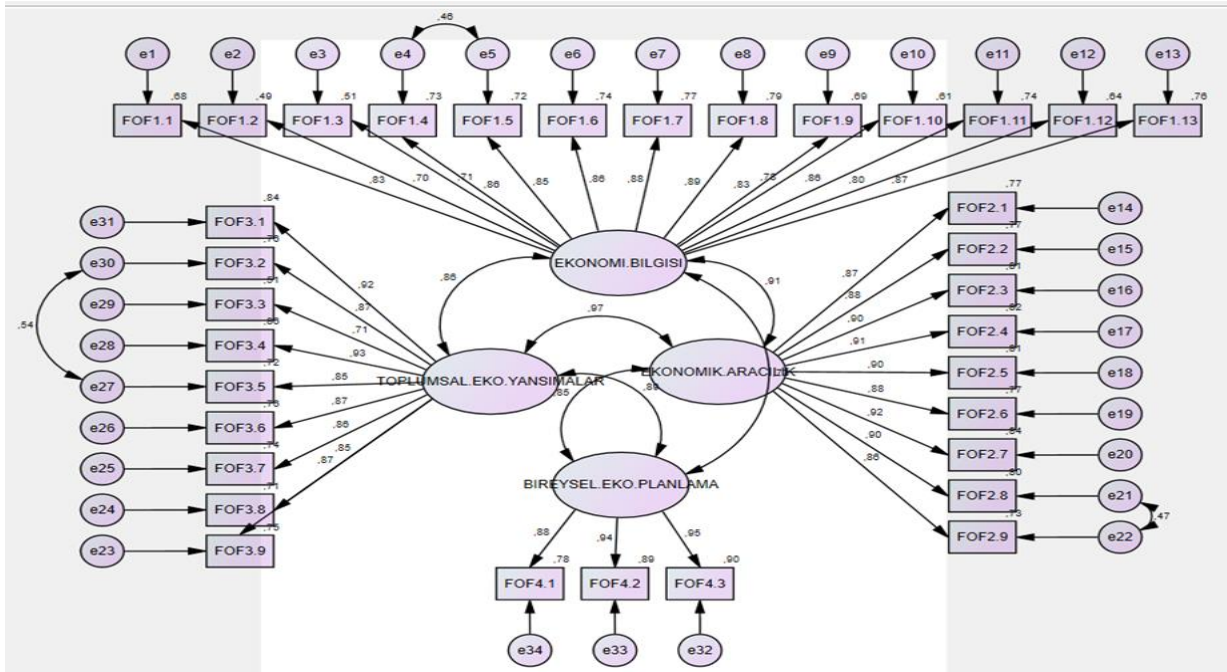
Tablo 1: DFA İçin İyi Uyum ve Kabul Edilebilir Değerleri

Değişkenler	Kabul Edilebilir Değerler	İyi Uyum Değerleri
x^2	$p \leq 0.05$	
x^2/sd	$2 \leq x^2/sd \leq 5$	$0 \leq x^2/sd \leq 2$
RMSEA	$0.05 \leq RMSEA \leq 0.10$	$0 \leq RMSEA < 0.05$
CFI	$0.95 \leq CFI \leq 0.97$	$0.97 \leq CFI \leq 1.00$
GFI	$0.90 \leq GFI \leq 0.95$	$0.95 \leq GFI \leq 1.00$
AGFI	$0.85 \leq AGFI \leq 0.90$	$0.90 \leq AGFI \leq 1.00$

Kaynak: (Sönmezoğlu, Çoknaz, ve Polat, 2016, s.275), (Konan, Demir, ve Karakuş, 2015, s. 47)

Finansal Okuryazarlığa ait DFA sonuçları Şekil 3'te gösterilmiştir.

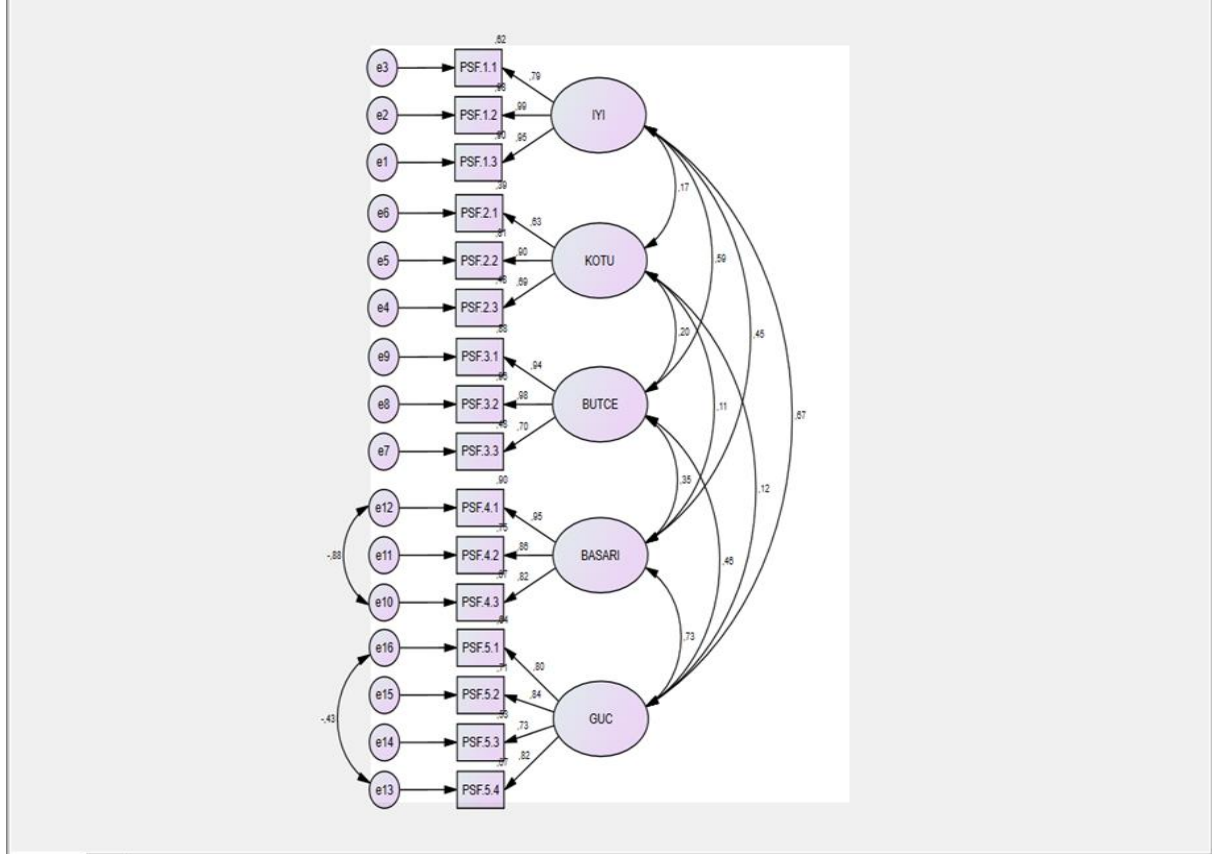
Şekil 3: Finansal Okuryazarlığa Ait DFA Sonuçları

Finansal okuryazarlığa ait doğrulayıcı faktör analizi değerleri ($\chi^2/77 = 2110,797$; $\chi^2/sd = 4,075$; RMSEA 0,089; $p \leq 0,05$; CFI=0,907; GFI=0,723; AGFI=0,682) bulunmuştur. χ^2/sd , RMSEA değerleri kabul edilen uyuma sahipken, CFI, GFI ve AGFI değerleri kabul edilebilir uyum göstermektedir (Topçu vd., 2013, s. 129, Demir ve Akengin, 2010: 36).

Para sevgisine ait DFA sonuçları Şekil 4'te gösterilmiştir.

Şekil 4: Para Sevgisine Ait DFA Sonuçları

Para sevgisine ait doğrulayıcı faktör analizi değerleri ($\chi^2/136 = 429,100$; $\chi^2/sd = 4,664$; RMSEA 0,098; $p \leq 0,05$; CFI=0,930; GFI=0,876; AGFI=0,817) bulunmuştur. RMSEA iyi uyum değerine sahipken, χ^2/sd , kabul edilen değer, CFI, GFI ve AGFI değerleri de kabul edilebilir değerlerde çıkmıştır. (Topçu vd., 2013, s. 129, Demir ve Akengin, 2010, s. 36)

2.2.Tanımlayıcı Analizler

Öğrencilerin cinsiyet, ikamet yeri, okulları, öğrenim türünden oluşan sosyo-demografik özellikleri Tablo 2'de gösterilmektedir.

Tablo 2: Öğrencilerin Sosyo-Demografik Özellikleri

Değişkenler		n	%
Cinsiyet	Kız	234	60,8
	Erkek	149	38,7
	Cevapsız	2	0,05
İkamet Yeri	Büyükşehir Merkezi	101	26,2
	Şehir Merkezi	87	22,6
	İlçe Merkezi	132	34,3
	Köy / Kasaba	65	16,9

Okul	Isparta MYO	249	64,7
	Isparta Teknik Bilimler MYO	65	16,9
	Teknoloji Fakültesi	48	12,5
	Büyüköğretim Uygulamalı Bilimler Fakültesi	23	6
Öğrenim Türü	Öğretim	206	53,5
	Öğretim	179	46,5

Araştırmaya katılanların % 60,8'i kız ve % 38,7'si erkektir. Öğrencilerin ikamet yerleri; % 26,2 büyükşehir merkezi, %22,6 şehir merkezi, %34,3 ilçe merkezi ve %16,9 köy/kasaba olarak dağılmaktadır. Araştırmaya katılanların %64,7' sini sosyal bilimler alanında eğitim veren Isparta Meslek Yüksekokulu, % 16,9'unu Isparta Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu, %12,5'ini Teknoloji Fakültesi ve % 6'sını Yalvaç Büyüköğretim Uygulamalı Bilimler Fakültesi oluşturmuştur. Öğrencilerin öğrenim türleri ise % 53,5 birinci öğretim iken % 46,5'i ikinci öğretimdir.

Korelasyon analizi, ölçeklerin ve boyutların aralarındaki ilişki seviyesini (r) göstermektedir.(Şimşek vd., 2020, s. 106)

Tablo 3'te finansal okuryazarlık ve para sevgisi arasındaki ilişki gösterilmektedir.

Tablo 3: Ölçekler ve Boyutlar Arasındaki Korelasyon, Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

Değişkenler	FO	PS	EB	EA	TEY	BEP	İY	KÖ	BÜ	BŞ	GÇ
FO	1										
PS	0,434**	1									
EB			1								
EA			0,811**	1							
TEY			0,773**	0,910**	1						
BEP			0,666**	0,820**	0,817*	1					
İY			0,438**	0,489**	0,495*	0,457**	1				
KÖ			0,212**	0,212**	0,233*	0,211**	0,201**	1			
BÜ			0,406**	0,478**	0,503*	0,514**	0,600**	0,260**	1		
BŞ			0,191**	0,128**	0,143*	0,101*	0,422**	0,084	0,333**	1	
GÇ			0,333**	0,300**	0,293*	0,257**	0,586**	0,117*	0,425**	0,659**	1
Ortalama	3,68	3,63	3,40	3,81	3,90	3,89	4,35	2,46	4,12	3,11	3,69
Standart Sapma	1,20	1,01	1,19	1,24	1,26	1,28	1,16	1,23	1,21	1,45	1,32

***p ≤ 0,001   **p ≤ 0,01   *p ≤ 0,05

(Finansal Okuryazarlık: FO; Para Sevgisi: PS; Ekonomi Bilgisi: EB; Ekonomik Akılcılık: EA; Toplumsal Ekonomik Yansımalar: TEY; Bireysel Ekonomi Planlama: BEP; İyi: İY; Kötü: KÖ; Bütçe: BÜ; Başarı: BŞ; Güç: GÇ)

Finansal okuryazarlık ve para sevgisi arasında anlamlı (p≤0,01) ve orta düzeyde bir ilişki (r=0,434) vardır.

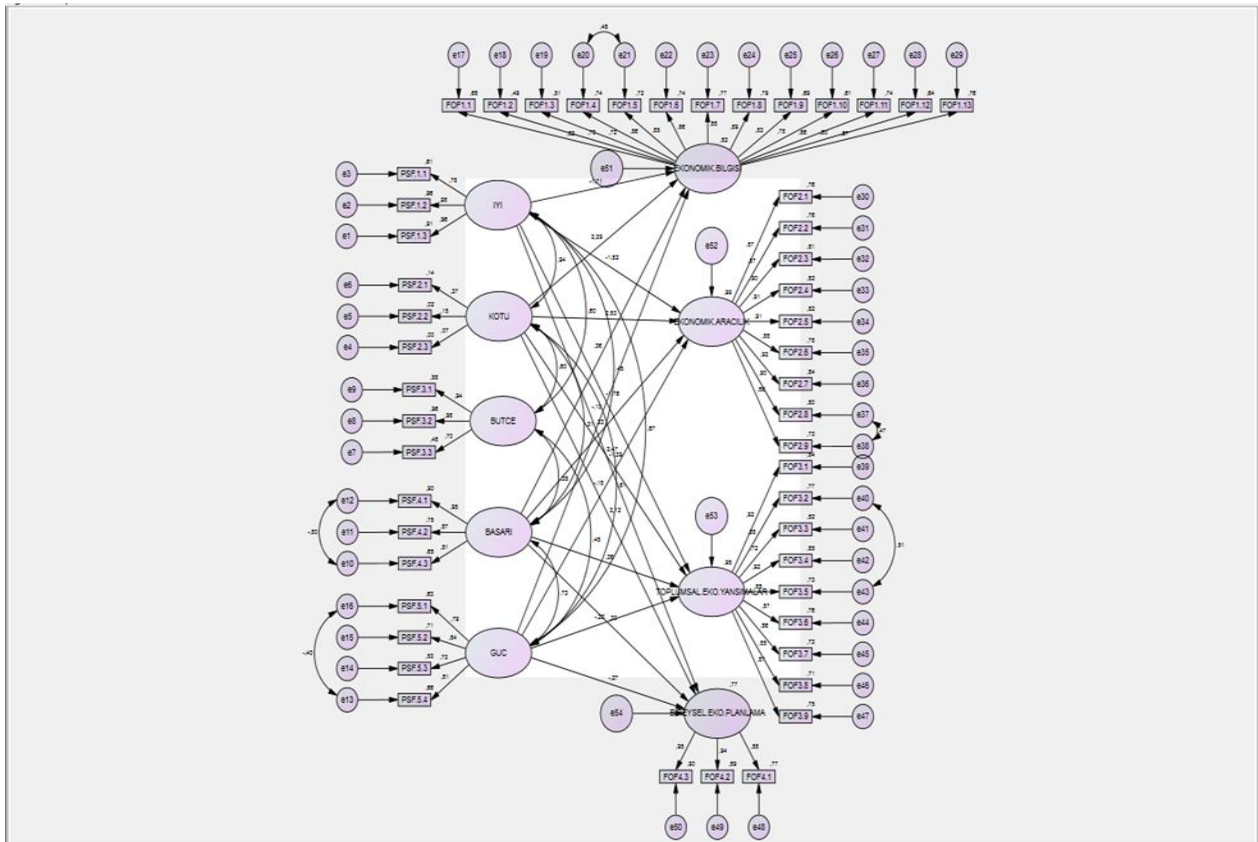
Ekonomi bilgisine ait sonuçlara bakıldığında iyi ile anlamlı ($p \leq 0,01$) ve orta düzeyde bir ilişki ($r=0,438$) varken kötü ile anlamlı ($p \leq 0,01$) ve düşük düzeyde bir ilişki ($r=0,212$) vardır. Ekonomi bilgisi bütçe arasında anlamlı ($p \leq 0,01$) ve orta düzeyde bir ilişki ($r=0,406$), başarı ile anlamlı ($p \leq 0,01$) ve düşük düzeyde bir ilişki ($r=0,191$) ve güç ile de anlamlı ($p \leq 0,01$) ve orta düzeyde bir ilişki ($r=0,333$) vardır.

Ekonomik akılcılık ve iyi ile anlamlı ($p \leq 0,01$) ve orta düzeyde bir ilişki ($r=0,489$) varken kötü ile anlamlı ($p \leq 0,01$) ve düşük düzeyde bir ilişki ($r=0,212$) vardır. Ekonomik Akılcılık ile bütçe arasında anlamlı ($p \leq 0,01$) ve orta düzeyde bir ilişki ($r=0,478$), başarı ile anlamlı ($p \leq 0,01$) ve düşük düzeyde bir ilişki ($r=0,128$) ve güç ile de anlamlı ($p \leq 0,01$) ve orta düzeyde bir ilişki ($r=0,300$) vardır.

Toplumsal ekonomik yansımalar ile iyi arasında anlamlı ($p \leq 0,01$) ve orta düzeyde bir ilişki ($r=0,465$) varken kötü ile anlamlı ($p \leq 0,01$) ve düşük düzeyde bir ilişki ($r=0,233$) vardır. Toplumsal ekonomik yansımalar ile bütçe arasında anlamlı ($p \leq 0,01$) ve orta düzeyde bir ilişki ($r=0,503$), başarı ile anlamlı ($p \leq 0,01$) ve düşük düzeyde bir ilişki ($r=0,143$) ve güç ile de anlamlı ($p \leq 0,01$) ve orta düzeyde bir ilişki ($r=0,293$) vardır.

Bireysel ekonomi planlama iyi arasında anlamlı ($p \leq 0,01$) ve orta düzeyde bir ilişki ($r=0,457$) varken kötü ile anlamlı ($p \leq 0,01$) ve düşük düzeyde bir ilişki ($r=0,211$) vardır. Bireysel ekonomi planlama ile bütçe arasında anlamlı ($p \leq 0,01$) ve orta düzeyde bir ilişki ($r=0,514$), başarı ile anlamlı ($p \leq 0,05$) ve düşük düzeyde bir ilişki ($r=0,101$) ve güç ile de anlamlı ($p \leq 0,01$) ve düşük düzeyde bir ilişki ($r=0,257$) vardır.

2.3.Yol Modeli Analizi

Para sevgisinin finansal okuryazarlığı etkileme durumundaki yol modeli analizi değerleri ($\chi^2/1275 = 3813,265$; $\chi^2/sd = 3,333$; RMSEA $0,078$; $p \leq 0,05$; CFI=0,882; GFI=0,688; AGFI=0,653)

bulunmuştur. χ^2/sd ve RMSEA değerleri kabul edilen değer, CFI, GFI ve AGFI ise kabul edilebilir değerler arasında yer almaktadır. (Topçu vd., 2013, s. 129, Demir ve Akengin, 2010, s. 36)

Para sevgisinin finansal okuryazarlığı etkileme durumuna Tablo 4'te yer verilmiştir.

Tablo 4: Para Sevgisinin Alt boyutlarının Finansal Okuryazarlığın Alt Boyutlarını Etkileme Durumu

Bağımsız Değişken	Etki Yönü	Bağımlı Değişken	Standardize Regresyon Değeri (β)
İyi		Ekonomi Bilgisi	-0,866
İyi		Ekonomik Akılcılık	-1,042
İyi		Toplumsal Ekonomik Yansımalar	-1,084
İyi		Bireysel Ekonomi Planlama	-0,829
Kötü		Ekonomi Bilgisi	15,582
Kötü		Ekonomik Akılcılık	19,065
Kötü		Toplumsal Ekonomik Yansımalar	19,726
Kötü		Bireysel Ekonomi Planlama	16,091
Bütçe		Ekonomi Bilgisi	-0,652
Bütçe		Ekonomik Akılcılık	-0,735
Bütçe		Toplumsal Ekonomik Yansımalar	-0,699
Bütçe		Bireysel Ekonomi Planlama	-0,487
Başarı		Ekonomi Bilgisi	0,249
Başarı		Ekonomik Akılcılık	0,256
Başarı		Toplumsal Ekonomik Yansımalar	0,283
Başarı		Bireysel Ekonomi Planlama	0,215
Güç		Ekonomi Bilgisi	-0,078
Güç		Ekonomik Akılcılık	-0,136
Güç		Toplumsal Ekonomik Yansımalar	-0,168
Güç		Bireysel Ekonomi Planlama	-0,193

*** $p \leq 0,001$ ** $p \leq 0,01$ * $p \leq 0,05$ $p \geq 0,05$

Tablo 4'te bulunan sonuçlara göre, bağımsız değişken olarak para sevgisi alt boyutlarının bağımlı değişken olan finansal okuryazarlığa ait alt boyutlarına ($p \geq 0,05$) anlamlı bir etkisi bulunamamıştır.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Para sevgisi kavramı davranışsal finans anlamında çok önemli bir yere sahiptir. Çünkü insanların paraya yüklediği anlam kişiden kişiye değişmektedir. Ayrıca finansal okuryazarlık kavramı da bireylerin para ile ilgili tüm kavramlar hakkında bilgi sahibi olması ve bu bilgiye dayanarak yatırımları ile tasarruflarını oluşturma sürecidir. Dolayısıyla para sevgisi ile finansal okuryazarlık kavramı birbirleri ile ilişkili kavramlardır.

Bu çalışmanın amacı üniversite öğrencilerinin para sevgisi kavramının finansal okuryazarlıkları ile ilişkilerini ve etkilerini incelemektir. Çalışmadan elde edilen bulgulara göre para sevgisi ile finansal okuryazarlık arasında pozitif yönlü orta düzeyde bir ilişki çıkmıştır. Bu durumda üniversite öğrencilerini para sevgisi arttıkça finansal okuryazarlığı da artmaktadır. Para sevgisi alt boyutlarından, paranın iyilik ve bütçe ile atfedildiği tutum ile finansal okuryazarlığa ait tüm alt boyutlarla pozitif ve orta düzeyde bir ilişki bulunmuştur. Bu da gösteriyor ki, para sevgisinin iyilik ve bütçe boyutu arttıkça finansal okuryazarlığa ait tüm alt boyutlar artmaktadır. Para sevgisinin kötülük ve başarı alt boyutları ile finansal okuryazarlığın tüm alt boyutları arasında pozitif ve düşük düzeyde bir ilişki çıkmıştır. Para sevgisi alt boyutlarından parayı güç olarak simgeleyen tutum, finansal okuryazarlık alt boyutlarından

ekonomi bilgisi, ekonomik akılcılık ve toplumsal ekonomik yansımalar ile pozitif yönlü orta düzeyde bir ilişkiye sahipken bireysel ekonomi planlama ile pozitif yönlü düşük düzeyde bir ilişki çıkmıştır. Ayrıca para sevgisi ve finansal okuryazarlık arasında bir etki bulunamamıştır.

Para sevgisinin finansal okuryazarlıkla ilişkisini gösteren literatürde herhangi bir çalışmaya rastlanmamış olup, bu çalışma davranışsal finans anlamında ilgili literatürü destekleyici niteliktedir. Çalışmada değişkenler arası ilişki önlisans ve lisans öğrencilerine yapılmıştır. Bu çalışma para sevgisi finansal okuryazarlık ilişkisini farklı sosyo- demografik kitlelere yapmak isteyen araştırmacılar için örnek teşkil edebilir.

KAYNAKÇA

- Albeerd, M. I. ve Gharleghi, B. (2015). "Determinants of the Financial Literacy among College Students in Malaysia", *International Journal of Business Administration* 6(3), 15-24.
- Al-Tamim, H. A. H. ve Kalli, A. A. B. (2009). "Financial Literacy and Investment Decisions of UAE Investors", *The Journal of Risk Finance*, 10(5), 500-516
- Chen, H. ve Volpe, R.P. (1998). "An Analysis of Personal Financial Literacy Among College Students", *Financial Services Review*, 7(2), 107-128.
- Demir, S.B. ve Akengin, H. (2010). "Sosyal Bilgiler Dersine Yönelik Bir Tutum Ölçeğinin Geliştirilmesi: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması", *E-international Journal of Educational Research* 1(1), 26-40.
- Dinç, M. ve Özenoğlu, B., (2017). "Para Sevgisi, Materyalist Değerler ve Etiksel Algı Arasındaki İlişki: Üniversiteli Muhasebe ve Finansal Yönetim ile Bankacılık-Sigortacılık Öğrencileri Üzerinde Bir Araştırma", 7th International Conference of Strategic Research on Social Science and Education, 517-533
- Edwards, R. Allen, M. V. ve Hayhoe, C.R. (2007). "Financial Attitudes and Family Communication About Students Finances: The Role of Sex Differences", *Communication Reports*, 20(2), 90-100.
- Ergün, K. (2017). "Financial Literacy Among University Students: A Study in Eight European Countries", *International Journal of Consumer Studies*, 42, 2-15.
- Falahati, P., ve Paim, L. H. (2011). "Gender Differences in Financial Literacy Among College Students", *Journal of American Science*, 7(6), 1180-1183.
- Finansal Okuryazarlık ve Erişim Derneği, (FODER), (2020). 15 Aralık 2020 tarihinde <https://www.fo-der.org/en/finansal-okuryazarlik-nedir/> adresinden erişildi.
- Fletschner, D. ve Mesbah, D. (2011). "Gender Disparity in Access to Information: Do Spouses Share What They Know?", *World Development*, 39(8), 1422-1433.
- Gerek, S. ve Kurt, A. A. (2011). "Ekonomi Okuryazarlığı Ölçeğinin Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması", *Uludağ Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 1, 59-73
- Goswami, M. M. ve Dhawan, K. (2017). "A Study on Financial Literacy Among College Students in Delhi / NCR", *XVIII Annual International Conference Proceedings*, 455-460.
- Hanson, A. T. ve Olson, P. M. (2018), "Financial Literacy and Family Communication Patterns", *Journal of Behavioral and Experimental Finance*, 19, 64-71.
- Haşiloğlu, S. B. Baran, T. ve Aydın, O. (2015). "Pazarlama Araştırmalarındaki Potansiyel Problemlere Yönelik Bir Araştırma: Kolayda Örneklem ve Sıklık İfadeli Ölçek Maddeleri", *Pamukkale İşletme ve Bilişim Yönetimi Dergisi*, 2(1), 19-28
- Konan, N. Demir, H., ve Karakuş, M. (2015). "A Study of Turkish Adaptation of Executive Servant Leadership Acale into Turkish", *Electronic International Journal of Education, Arts, and Science*, 1(1), 135-155.
- Law, K. S., C. S. Wong and W. H. Mobley: (1998), "Toward a Taxonomy of Multidimensional Constructs", *Academy of Management Review* 23(4), 741-755.
- Lea, S.E. ve Webley, P. (2006). "Money as Tool, Money as Drug: The Biological Psychology of A Strong Incentive", *Behavioral and Brain Sciences*, 29(02), 161-209.
- OECD, Measuring Financial Literacy, 12 Aralık 2020 tarihinde <http://www.oecd.org/finance/financial-education/measuringfinancialliteracy.htm> adresinden erişildi
- OECD/INFE 2020 International Survey of Adult Financial Literacy, 12 Aralık 2020 tarihinde <http://www.oecd.org/financial/education/launchoftheoecdinfe-global-financial-literacy-survey-report.htm>, adresinden erişildi. 1-78.
- Sabri, M. F. ve MacDonald, M. (2010). "Savings Behavior and Financial Problems among College

- Students: The Role of Financial Literacy in Malaysia”, *Cross-Cultural Communication*, 6(3), 103-110
- Sönmezoğlu, U. Çoknaz, D., ve Polat, E. (2016).” Kulüp İmajı Ölçeğinin (KİMJÖ) Türkçe Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması”, *Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 10(2), 270-279.
- Şimşek, A. Ömürbek. N., ve Akçakanat, T. (2020).” İş Tatmininin Örgütsel Bağlılık ile İşgören Performansı Arasındaki İlişkide Aracılık Rolü”, *Pamukkale Üniversitesi İşletme Araştırmaları Dergisi (PIAR)*, 7(2), 90-129.
- Tang, T. L. (2007). Income and quality of life:” Does The Love of Money Make A Difference?”, *Journal of Business Ethics*, 72, 375–393.
- Tang, T. L. Luna-Arocas, R, ve Sutarso, T. (2005).” From Income to Pay Satisfaction The Love of Money and Pay Equity Comparison as Mediators and Culture (The United States and Spain) and Gender as Moderators”, *Management Research*, 3(1), 7–26.
- Tang, T. L., Kim, K. J., ve Tang, D. S. (2000).” Does Attitude toward Money Moderate The Relationship between Intrinsic Job Satisfaction and Voluntary Turnover?”, *Human Relations*, Volume 53(2), 213–245.
- Thapa, B. S. ve Nepal, S. R. (2015).” Financial Literacy in Nepal: A Survey Analysis from College Students”, *NRB Economic Review*, 49-74.
- Topçu, İ., Türkkan, N. Ü., Bacaksız, F. E., Şen, H. T., Karadal, A., ve Yıldırım A., (2013).” Sağlık Çalışanlarında Örgütsel Sinizm Ölçeğinin Geçerlik ve Güvenirliği”, *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Elektronik Dergisi*, 6 (3), 125-131
- Xiao, J. J., Ahn, S. Y., Serido, J.ve Shim, S. (2014). “Earlier Financial Literacy and Later Financial Behaviour of College Students”, *International Journal of Consumer Studies*, 38, 593–601.

THE LOVE of MONEY and FINANCIAL LITERACY RELATION: AN APPLICATION on ISPARTA APPLIED SCIENCES UNIVERSITY STUDENTS

EXTENDED ABSTRACT

The love of money is known as a psychological variable as a person's positive attitude towards money and the meaning people attribute to money. Money represents an important aspect of people's daily lives. Although money is universally usable, the meaning and importance of money are in the "eyes of the viewer". Every person's love for money is different. Some people attribute great value to this love, while others attribute a low value. People have different meanings in their minds for the definition of love for money.

According to the OECD's International Adult Financial Literacy Survey (2020), financial knowledge is an important component of financial literacy to help individuals compare. Financial literacy is the ability to make appropriate and good financial decisions about financial products and services. The ability of consumers to apply their knowledge and arithmetic skills related to basic financial concepts in a financial context enables them to look more confidently against financial issues, news and events that may arise. These factors also have implications for financial well-being.

According to the Financial Literacy and Access Association (2020), the concept of financial literacy; It is the ability of individuals to make effective decisions to use and manage the elements of money based on knowledge. On the other hand, financial literacy can be expressed as having the ability to rationally evaluate the income, savings and investments of individuals and to manage their budgets correctly.

Method

The aim of this study studying at a state university in Turkey, the perception of the financial literacy of college students is to analyze the love of money is the size. Within the scope of the study, 446 questionnaires were answered, and after the necessary examinations, 61 questionnaires were removed and the remaining 385 questionnaires were included in the analysis.

In this study, the data were collected by questionnaire technique as a quantitative research method. In the research, correlational research was chosen. Sampling method was preferred as the convenience sampling method. In order to measure the love of money, the love of money scale was applied to university students. In this study, a 16-item scale developed by Tang and Chiu (2003) was preferred to measure the love of money. In order to measure the level of financial literacy, the 34-item economic literacy scale developed by Gerek and Kurt in 2011 was applied. In addition, in order to determine the socio-demographic characteristics of the respondents, questions consisting of 4 statements were asked, namely, gender, where their families live, their school and education types. Confirmatory factor analysis, frequency analysis and correlation analysis were performed in the study.

Results and Discussion

The aim of this study is to examine the relationship and effects of the concept love of money of university students with their financial literacy. According to the findings obtained from the study, a moderate positive relationship was found between love of money and financial literacy. In this case, financial literacy increases as the love of money among university students increases. Among the sub-dimensions love of money, a positive and moderate relationship was found with the attitude attributed to goodness and budget, and all sub-dimensions of financial literacy. This shows that as the goodness and budget dimension of the love of money increase, all sub-dimensions of financial literacy increase. A positive and low level relationship was found between the evil and success sub-dimensions the love of money and all sub-dimensions of financial literacy. While the attitude symbolizing money as power from the sub-dimensions love of money has a positive medium-level relationship with economic knowledge, economic rationality and social economic reflections from the sub-dimensions of financial literacy, a positive low-level relationship has emerged with individual economy planning. Also, no impact was found between love of money and financial literacy.

There is no study in the literature showing the relationship between love of money and financial literacy, and this study supports the relevant literature in terms of behavioral finance. In the study, the relationship between variables was made to associate and undergraduate students. This study can serve as an example for researchers who want to make the love of money and financial literacy relationship to different socio-demographic audiences.